

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Via www.internetconsultatie.nl

Datum	Bijlage(n)
17 april 2024	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink (Valente)	06 21 70 35 81
Onderwerp	Ons kenmerk
Internetconsultatie Concept-Regeling en - Besluit Versterking Regie Volkshuisvesting	VA24-017

Reactie

Graag reageren verenigingen Valente en de Nederlandse ggz op de internetconsultatie van het ontwerp besluit en de concept regeling versterking regie volkshuisvesting.

In zijn algemeenheid hebben we grote waardering voor de ambities van het kabinet om te komen tot een meer evenwichtige verdeling en een grotere beschikbaarheid van sociale huurwoningen voor mensen met een inkomen tot € 47.699,-. Het tekort aan sociale huurwoningen leidt nu tot onnodig lang verblijf in instellingen voor opvang, ggz en beschermd wonen. Met verderop in de keten soms zelfs gevolgen voor de doorstroom uit forensische zorg naar instellingen of beschermd wonen toe. Het woningtekort veroorzaakt en verlengt dakloosheid onder jongeren, gezinnen en alleenstaanden. De voorgestelde regelingen zullen ons inziens bijdragen aan het oplossen van de woningnood en het verminderen van maatschappelijke kosten voor verblijf in zorg- en opvanginstellingen.

We hebben de volgende opmerkingen ten aanzien van het concept besluit en de concept regeling.

1. Ontwerp besluit versterking regie volkshuisvesting

Onze opmerkingen betreffen de wijziging van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving op de onderwerpen: volkshuisvestingsprogramma en woonbehoeften, leefbaarheid en prestatieafspraken.

We zien in **paragrafen 3.3.6 en 3.3.9** dat gemeenten in hun volkshuisvestingsprogramma moeten aangeven hoe zij in de **woonbehoeften van aandachtsgroepen en ouderen** voorzien. In **paragraaf 3.8** staat dat het Rijk een monitor aandachtsgroepen zal inrichten om realisatie van de woonbehoefte van aandachtsgroepen in beeld te brengen.

Wij vragen ons af op welke wijze gemeenten en het Rijk de woonbehoeften van aandachtsgroepen in beeld gaan brengen. Op dit moment ontbreekt het gemeenten aan duidelijke kwantitatieve gegevens over mensen die zich bevinden in -of op de wachtlijst staan voor- maatschappelijke opvang, beschermd wonen ggz, vrouwenopvang, forensische zorg en uitstappende sekswerkers. De VNG en het ministerie van VWS ontwikkelen monitoren en dashboards die delen van deze gegevens (gaan) bevatten. Overwegend lijken zorgaanbieders over de meest complete set gegevens van deze mensen

te beschikken. Hoe gaan gemeenten en het Rijk de kennis en data bij elkaar brengen om de woonbehoeften van deze aandachtsgroepen lokaal, regionaal en landelijk in beeld te krijgen en vast te leggen in het volkshuisvestingsprogramma? Speelt bijvoorbeeld de WAMS of andere wetgeving rondom dataverzameling en gegevensdeling tussen zorgaanbieders en het sociaal domein hier een rol in?

Uit **paragraaf 7.3, over de Uitvoeringstoets** door adviesbureau AEF, blijkt dat er drie opties zijn gevonden voor dataverzameling over aandachtsgroepen. Eén optie zou zelfs zijn om geen data te verzamelen omdat dit te moeilijk wordt geacht. De twee andere opties zijn het betrekken van het CBS of het opstellen van een handreiking. We willen de wetgever aanmoedigen om te investeren in de ontwikkelingen die er nu al zijn voor wat betreft de monitor Dakloosheid (CBS, VNG, VWS, BzK) en aanvullend de dataverzameling van zorgaanbieders hierbij te betrekken. Een mogelijkheid is om de regiobeelden die worden gemaakt in het kader van het Integraal zorgakkoord uit te breiden met de verwachte woonbehoefte van mensen vanuit de aandachtsgroepen en deze beelden op te nemen in de regionale woonzorgvisies. Verder raden we aan de dataverzameling van het ministerie van Justitie en Veiligheid hierbij te betrekken, met het oog op mensen die detentie of forensische zorg verlaten en niet over een woning beschikken. Daarbij willen wij nog graag de kanttekening plaatsen dat deze manier van dataverzameling met name de focus legt op de huidige situatie. Op welke manier wordt er rekening gehouden met toekomstige uitdagingen en prognoses over bijvoorbeeld urbanisering en instroom van aandachtsgroepen in bepaalde gemeentes?

Paragraaf 3.3.7 betreft het onderwerp 'leefbaarheid' dat in het volkshuisvestingsprogramma dient te worden opgenomen. Hierbij beschrijft de wetgever de inzet van woningtoewijzing op grond van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wet bmgp). Wij willen erop wijzen dat de toepassing van deze wet, volgens de diverse evaluaties die zijn uitgevoerd, geen aantoonbaar effect heeft op leefbaarheid en veiligheid. De wet heeft wel de mogelijkheid geïntroduceerd om een vergaande antecedenten screening te doen naar woningzoekenden met een laag inkomen, die op sociale huur zijn aangewezen, zoals veel mensen uit opvang en ggz. Nu de Wet bmgp niet een effectieve rol speelt bij het bevorderen van leefbaarheid, lijkt het ons goed om gemeenten daar op te wijzen. Het niet toepassen van de instrumenten van de Wet bmgp bespaart gemeenten onnodige uitvoeringslasten.

Paragraaf 4.3 betreft de versterking van lokale prestatieafspraken. Het gaat hier onder meer over geschilbehandeling en over het betrekken van de partners die kunnen voorzien in de zorg- en ondersteuningstaken bij de lokale prestatieafspraken. In het vervolg op paragraaf 4.3 wordt de geschilbehandeling uitgewerkt in de paragrafen 4.3.1 en 4.3.2. Er volgt echter geen uitwerking over het betrekken van de partners die kunnen voorzien in de zorg- en ondersteuningstaken bij de lokale prestatieafspraken. Graag horen we waar en hoe dit deel van de versterking van de lokale prestatieafspraken door de wetgever is uitgewerkt. Juist op dit punt nemen we nu een lacune waar, lang niet altijd zijn uitvoerders van zorg en welzijnstaken betrokken bij de lokale prestatieafspraken.

2. Concept regeling versterking regie volkshuisvesting

Daarnaast hebben wij een aantal vragen over de Conceptregeling versterking regie volkshuisvesting (hierna: de Regeling).

Artikel 3 van de Regeling betreft de uitsluitingsgronden voor afwijzing van de indeling in een urgentie categorie. Het geeft gemeenten de mogelijkheid om indeling in een urgentie categorie af te wijzen ondanks dat voldaan is aan de voorwaarden in artikel 2 van de Regeling. In de toelichting staat hierover geschreven in paragraaf 2.2:

“Uit de algemene beoordelingsgronden volgt dat de woningzoekende niet wordt ingedeeld in een urgentie categorie indien door aan de woningzoekende toe te rekenen omstandigheden niet kan worden gevegd dat hem een voorrangspositie kan worden geboden die uitzicht biedt op een voor hem passende woonruimte. Dit betekent dat het college bij toepassing van één van deze gronden inhoudelijk niet meer toekomt aan de vraag of de woningzoekende is aan te merken als een urgent woningzoekende.”

Wordt met de hierboven staande “algemene beoordelingsgronden” hetzelfde bedoeld als de in artikel 3 genoemde uitsluitingsgronden? Hier zijn wij voor onze reactie wel vanuit gegaan. Wij vragen ons ten eerste af of deze uitsluitingsgronden niet te breed zijn geformuleerd en te veel ruimte bieden aan gemeenten om urgentie af te wijzen. Bijvoorbeeld in artikel 3, onderdeel a van de Regeling volgt de mogelijkheid om iemand uit te sluiten indien het huisvestingsprobleem het gevolg is van huisuitzetting vanwege overlast door de aanvrager of een lid van diens huishouden. Het enkele feit dat mogelijk in het verleden sprake is geweest van overlast lijkt ons niet voldoende om urgentie af te wijzen. Wij achten het van belang om ook te kijken naar de toekomstige woningsituatie en de verwachting van overlast in deze nieuwe situatie waarbij de persoon in kwestie mogelijk ook begeleiding ontvangt. Daarnaast wordt in artikel 3, onderdeel f van de Regeling ook uitsluiting mogelijk gemaakt wanneer de woningzoekende niet over voldoende middelen beschikt om een woonruimte te kunnen betalen of de schulden van de woningzoekende niet geregeld zijn. Is in dit geval wel sprake van “aan de woningzoekende toe te rekenen omstandigheden”. De gemeente die over de urgentie moet besluiten is dezelfde gemeente die ook verantwoordelijk is voor het toekennen van voldoende middelen van bestaan dan wel het verlenen van een voorziening voor schuldhulp. Een gemeente die onvoldoende prioriteit zet bij de laatste twee taken, kan daarmee ook de urgentiemogelijkheid frustreren.

Ten tweede vragen wij ons af waarom gekozen is voor de volgorde zoals in bovenstaande paragraaf wordt omschreven. Waarom wordt niet eerst inhoudelijk gekeken naar de urgentie van de woningzoekende om de situatie vervolgens mee te nemen in de beoordeling voor het wel of niet toepassen van een uitsluitingsgrond? Op deze manier kan de hulpvraag (bijvoorbeeld begeleiding of behandeling) die voorliggend is aan de aanvraag worden meegewogen en kan sneller passende zorg geboden worden.

Artikel 7 van de Regeling betreft woningzoekenden als bedoeld in het nieuwe artikel 12, derde lid, onderdeel h:

“woningzoekenden die een inrichting of voorziening als bedoeld in artikel 3a van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen of een penitentiaire inrichting als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Penitentiaire beginselenwet of een instelling voor forensische zorg als bedoeld in artikel 1.1, onder f, van de Wet forensische zorg verlaten;”

In het eerste lid van artikel 7 van de Regeling wordt aangegeven dat de woningzoekende als bedoeld in artikel 12, derde lid, onderdeel h van de Woningwet alleen in aanmerking komt voor indeling in een urgentie categorie, indien het verblijf ten minste drie maanden heeft geduurd. In de toelichting in paragraaf 2.3 staat geschreven:

“Verondersteld wordt dat indien de gedetineerde voorafgaand aan detentie over woonruimte beschikt, deze bij een straf korter dan drie maanden behouden kan blijven. Bijvoorbeeld door afspraken over huisbewaring, het doorbetalen van de huur door de partner of doorbetaling van de huur met ondersteuning vanuit de bijzondere bijstand.”

Wij vragen ons af of er door deze aanvullende eis van drie maanden niet alleen maar meer mensen tussen de wal en het schip zullen vallen? Hoe zit het met woningzoekenden die ook voorafgaand aan het verblijf in een inrichting geen huisvesting hadden? En wat gebeurt er met de woningzoekenden voor wie het niet gelukt is om de woning gedurende twee maanden te behouden? Wij zien geen meerwaarde in het toevoegen van deze eis van 3 maanden, ons inziens doet dit afbreuk aan de individuele belangenafweging die per situatie gemaakt zou moeten worden.

Artikel 9 van de Regeling betreft het intrekken van de indeling in een urgentiecategorie. Op grond van dit artikel 9, onderdeel e van de Regeling krijgt de gemeente de mogelijkheid om de urgentie in te trekken op het moment dat de woningzoekende eenmalig een passende woning heeft geweigerd. Wij vragen ons af waarom ervoor gekozen is om intrekken mogelijk te maken ook na eenmalig weigeren van een passende woning. Door de grens te verruimen naar bijvoorbeeld 3 afwijzingen, geeft dit de woningzoekende de kans om in enkele gevallen een woning te weigeren als deze bijvoorbeeld gelegen is in een wijk met onvoldoende steunsysteem.

Met vriendelijke groet,

E.E. Wiegman - u Neppelen Schoppine

Esmé Wiegman, directeur

Vereniging Valente

Jeroen Pepers, directeur

de Nederlandse ggz